

Koulu- ja esiopetuskuljetusten säännöt ja periaatteet

Sivistyslautakunta 27.1.2022 (§ 4)

1. YLEISTÄ

Pääsääntö oppilaan oikeudesta saada koulukuljetus tai kuljettamis- ja saattoavustus on perusopetuslain 32 §:ssä, jonka mukaan viittä kilometriä pitempi matka oikeuttaa kuljetukseen tai avustukseen. Lyhempikin matka oikeuttaa kuljetukseen tai avustukseen silloin, jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Mainittuja tekijöitä arvioitaessa on oppilaan ikä suhteutettava matkareittiin, kuljettavan reitin kuntoon, luonnonolosuhteisiin sekä muihin vastaaviin tekijöihin. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. Oppilaan koulumatkaa ei ole välttämätöntä järjestää koko pituudeltaan, vaan se voi osittain muodostua oppilaan itse kulkemasta osasta.

Kuljetukset järjestetään vain oppilaan ensisijaisen kodin ja lähimmän esiopetuspaikan tai kunnan määrittelemän lähikoulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen asuinpaikkaan (KHO 2006:10).

Esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus kuljetukseen kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Kuljetus voidaan järjestää perheen tarpeen mukaan myös osittain (esim. vain tiettyinä viikonpäivinä) edellyttäen, että kuljetustarve on säännöllinen ja ennalta sovittu (esim. perjantai). Säännöllisestä tarpeesta voidaan joustaa, mikäli toinen huoltajista on jatkuvassa vuorotyössä.

Länsi-Lopen ja Pilpalan koulujen oppilaaksiottoalueilla asuvat esiopetuksen oppilaat voivat saada kunnan järjestämän kuljetuksen myös Päiväkotikiikun Muksumäen esiopetukseen. Kuljetuksia ei järjestetä ovelta ovelle -kuljetuksina, vaan oppilaat kerääntyvät koulutoimen määrittämille pysäkkipaikoille.

Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. Matka-aikaa laskettaessa sovelletaan Suomen Kuntaliiton julkaiseman henkilökuljetusoppaan keskimääristä kävelyaikaa seuraavasti:

Oppilaan kilometriä kohti käyttämä keskimääräinen kävely aika												
ikä (v)	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
kävely-aika (min)	16	15	14	13	12,5	12	11,8	11,6	11,4	11,2	11	10,8

Jos oppilas hakeutuu muuhun kuin kunnan hänelle osoittamaan kouluun tai esiopetuspaikkaan, hänen oppilaaksi ottamisensa edellytyksenä on, että huoltaja vastaa kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Mikäli lapsi ei käytä myönnettyä koulukuljetusta, kunta ei ole korvausvastuussa matkalla sattuneesta tapaturmasta.

2. KULJETUSHAKEMUSTEN KÄSITTELYSSÄ NOUDATETTAVAT PERIAATTEET

1. Hakemukset

Koulu- ja esiopetuskuljetus myönnetään hakemuksesta. Päätöksen kuljetuksesta tekee sivistysjohtaja.

Hakulomakkeita saa tarvittaessa koulutoimistosta, kouluilta ja esiopetuspaikoista sekä kunnan internet-sivuilta.

2. Matkan pituus

Esiopetuksen ja peruskoulun 1.-2. luokan oppilailla järjestetään maksuton kuljetus, jos oppilaan koulumatka on pidempi kuin kolme kilometriä. 3.-9. luokilla rajana on viisi kilometriä. Poikkeuksia kilometrirajoissa (esim. 4,9 km) ei tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein. Kiistanalaisissa tapauksissa matka määritellään lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin. Matkan mittaamisessa käytetään ReittiGis-reitinsuunnittelujärjestelmää ja MapInfo-karttaohjelmaa.

3. Poikkeukset

Oppilaalle järjestetään koulukuljetus, jos koulumatka on oppilaan ikään nähden ja/tai muut olosuhteet (esim. oppilaan henkilökohtainen kehitystaso tai terveydelliset syyt) huomioon ottaen liian vaikea tai rasittava. Tällöin edellytetään tapauksesta riippuen lääkärin, psykologin tai muun vastaavan asiantuntijan lausuntoa. Lausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen perustelujen lisäksi suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetusta tulisi järjestää. Lausunto on toimitettava vuosittain. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Kuljetuspäätös tehdään sille ajalle, jolle tarve on todettu.

4. Reitin vaarallisuus

Esiopetuksen ja perusopetuksen 1.-9. luokkien oppilaat voivat saada kuljetuksen, jos koulu- tai esiopetusmatka todetaan vaaralliseksi. Esimerkiksi tien valaistuksen puuttuminen ei yksinään tee koulumatkasta vaarallista. Vaarallisuus harkitaan aina tapauskohtaisesti ja tarvittaessa asiantuntijalausuntoihin perustuen (esim. petoeläinhavainnot)

Lopen kunnan vaaralliseksi luokitellut tieosuudet:

Tien nimi	luokka	poisluettava osuus
Hautahuhdantie	0-2	
Herajoentie	0-2	Kormun taajaman alue
Hunsalantie	0-2	
Hyvinkääntie	0-2	
Kantatie 54	0-6	
Karkkilantie	0-6	Läyliäisten taajaman alue
Kartanontie	0-2	Launosten taajaman alue
Läyliäistenraitti	0-2	Läyliäisten taajaman alue
Pilpalantie	0-2	Kirkonkylän taajaman alue
Rautakoskentie	0-2	
Sajatie	0-2	
Vähikkäläntie	0-2	Launosten taajaman alue

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset

Perusopetuslain 48 §:n 4 momentin mukaan aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon, että niillä toimintaan osallistuvilla lapsilla, joilla on 32 §:n mukainen oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etuutta. Säännös on tarkoitettu toimintojen suunnittelua ohjaavaksi, eikä se siten esimerkiksi velvoita kuntaa kuljetusten järjestämiseen (HE 57/2003). Lopen kunnassa oppilaalle ei järjestetä erikseen koulukuljetusta kotoa aamupäivätoimintaan tai kotiin iltapäivätoiminnan päättyessä, vaikka oppilas muutoin kuuluisi koulukuljetuksen piiriin.

Mikäli oppilas ei ole aamu- ja iltapäivätoiminnassa kaikkina päivinä, voidaan kuljetus järjestää koulupäivän mukaisesti edellyttäen, että kuljetustarve on säännöllinen ja ennalta sovittu (esim. perjantai).

Mikäli aamu- ja/tai iltapäivätoiminta järjestetään kehitysvammaiselle oppilaalle kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 2 §:n 10 kohdan mukaisena muuna vastaavana erityishuollon toteuttamiseksi tarpeellisenä toimintana, tulee kunnan huolehtia maksutta myös välttämättömistä kuljetuksista tai suorittaa niistä aiheutuvat kustannukset.

6. Kuljetuksen odotukset ja valvonta

Koulukuljetuksessa olevan oppilaan huoltajan on varauduttava siihen, että kuljetusjärjestelyistä johtuen oppilaalle voi muodostua odotusta koululla aamulla ennen koulun alkamista ja/tai koulun päättymisen jälkeen perusopetuslain 32.2 §:n mukaisten koulumatkojen enimmäiskestoajojen puitteissa. Kotiinkuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään perusopetuslaissa säädetty mahdollisuus ohjattuun toimintaan, josta vastaa opettaja tai koulunkäynninohjaaja.

3. KOULU- JA ESIOPETUSKULJETUSTEN SÄÄNNÖT

1. Koulumatkakortin käyttö

Koulumatkakortti on käytössä vain niillä oppilailla, jotka kulkevat bussilla. Matkakortti on henkilökohtainen. Koulumatkakortti sisältää tiedot koulumatkasta, -ajasta ym. Sitä ei saa säilyttää matkapuhelimen eikä muun magneetin vieressä, koska kortti voi tällöin vahingoittua. Koulumatkakortin vioittuessa tai kadotessa on otettava yhteyttä kouluun tai koulutoimistoon. Kadonnut tai tahallisesti vioitettu kortti on korvattava. Uuden matkakortin hinta on 10 €.

Jos oppilaalla ei ole koulumatkakorttia mukana bussiin noustessaan, hänen on maksettava matkansa. Kuljettaja ei ole velvollinen kuljettamaan oppilasta ilmaiseksi. Mikäli maksu ei onnistu, oppilas voi myös palata hakemaan kotiin unohtuneen kortin ja tulla kouluun seuraavalla vuorolla. Tällöin hän on itse vastuussa myöhästymisestään koulusta. Kunta täyttää ilmaisen koulukuljetusvelvollisuutensa antamalla koulumatkakortin, joten oppilaan unohtelu ei ole muiden vastuulla.

Koulumatkakortti oikeuttaa oppilaan kulkemaan vain välittömästi koulun päättymisen jälkeen lähtevällä bussilla tai palvelulinjalla. Mikäli oppilas jää myöhemmin kulkevaan vuoroon ilman perusteltua syytä, maksaa hän matkansa itse.

Koulumatkakortit palautetaan lukuvuoden päättyessä koululle tai koulutoimistoon.

2. Aikataulut

Kuljettaja ei ole velvollinen odottelemaan noutopaikalla myöhästyvää oppilasta, vaan auto jatkaa matkaa sovitun aikataulun mukaan. Myöskään reittipoikkeamia oppilaan myöhästymisen johdosta ei tehdä. Taksi ei ole myöhässä, jos auto saapuu sovitulle noutopaikalle 10 minuutin kuluessa sovitusta ajasta. Taksi ei myöskään saa ohittaa noutopaikkaa ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki kyytiin tulevat oppilaat ole mukana.

3. Peruutukset

Huoltajien tulee ilmoittaa liikennöitsijälle mahdollisista kuljetustarpeiden peruutuksista esim. oppilaan sairastumisen vuoksi mahdollisimman pian tai heti kun sellainen on tiedossa.

4. Turvallisuus koulumatkoilla

Oppilaan tulee käyttää heijastinta pimeänä vuodenaikana, jotta kuljettaja havaitsee bussiin/taksiin tulijan ajoissa. Lisäksi oppilaan tulee näyttää bussille/taksille pysähtymismerkki. Bussia/taksia odotellaan jonossa rauhallisesti käyttäytyen, jonossa ei tönitä eikä autoon ryntäillä onnettomuuksien välttämiseksi. Myös auton rinnalla juokseminen on kiellettyä. Kuljetuksen aikana oppilas istuu paikallaan. Turvavyötä on aina käytettävä, jos sellainen auton varustukseen kuuluu. Mikäli oppilas jättää käyttämättä turvavyötä, voi kuljettaja häntä huomauttaa ja tilanteen toistuessa antaa hänelle varoituksen. Kuljettaja ottaa yhteyttä myös oppilaan huoltajiin ja kouluun. Tapauksista ilmoitetaan myös koulutoimistoon.

Istuimia ei käytetä reppujen tms. säilytyspaikkana vaan paikka on luovutettava sitä tarvitsevalle matkustajalle. Mikäli näin ei toimita, on kuljettajalla oikeus periä erillinen maksu repulla tms. varatusta paikasta.

5. Onnettomuudet

Lopen kunnan peruskoulujen ja esiopetuksen oppilaat on vakuutettu tapaturmien varalta. Koulumatkalla tapahtuvissa liikenneonnettomuuksissa kyse ei ole koulutapaturmasta vaan liikennevahingosta. Liikennevakuutus on lakisääteinen vakuutus näissä tapauksissa. Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, kuljetusyritys on velvollinen tiedottamaan tapahtumasta koulutoimistoon, koululle ja päiväkotiin viipymättä. Lievissäkin onnettomuuksissa kuljettajan on varmistettava kuljetettavien oppilaiden terveydentila.

6. Bussissa / taksissa käyttäytyminen

Järjestys ja matkustajien rauhallinen käyttäytyminen ovat kuljettajan työhön keskittymisen perusedellytyksiä. Jokainen matkustajien taholta tuleva häiriö ottaa osansa kuljettajan tarkkaavaisuudesta. Tämä voi joskus olla kohtalokasta.

Kuvaaminen ja äänittäminen on kielletty ilman asianosaisen lupaa. Mikäli oppilas aiheuttaa bussissa / taksissa merkittävää häiriötä kuljettajaa tai muita matkustajia kohtaan, rikkoo bussin / taksin kalustusta tai käyttäytyy muutoin häiritsevästi, kuljettaja voi häntä huomauttaa ja tilanteen toistuessa antaa hänelle varoituksen. Kuljettaja ottaa yhteyttä myös oppilaan huoltajiin tai tarvittaessa poliisiin. Kuljettaja voi poistaa autosta häiriötä aiheuttaneen matkustajan lapsen turvallisuuden vaarantumatta (esim. joka kuljettajan kiellosta ja varoituksesta huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista) ja ilmoittaa asiasta huoltajille. Edellä mainituissa tapauksissa kuljettajan tulee ilmoittaa koululle oppilaat ja heidän rikkomuksensa. Kaikista häiriötapauksista ilmoitetaan myös koulutoimistoon.

7. Bussin / taksin tarveleminen

Mikäli oppilas rikkoo tai muutoin tarvelee bussia / taksia ja sen kalustusta, hän on korvausvelvollinen. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

Kuljettaja voi tarvittaessa yhteistyössä koulun kanssa määrätä oppilaille paikat, joihin he sijoittuvat. Määrättyjä istumapaikkoja voidaan käyttää erityisesti silloin, kun oppilaiden on havaittu aiheuttaneen vahinkoja auton sisustukselle tai toistuvaa häiriötä.

8. Korvauksen suorittaminen

Korvaus suoritetaan liikennöitsijän laskun mukaisesti. Jos kyse on bussin / taksin likaaamisesta tai vastaavasta, voi oppilas halutessaan vaihtoehtoisesti korvata aiheuttamansa vahingon esim. siivoamalla tai korjaamalla.

Koulukyydityksen sujumisen ja paranemisen yhtenä edellytyksenä on joustava yhteydenpito kodin, koulun ja liikennöitsijän välillä aina, kun siihen aihetta ilmenee. Tarvittaessa järjestetään neuvottelutilanne, johon kutsutaan kaikki asianosaiset osapuolet. Toiveen tällaisesta neuvottelutilanteesta voi esittää kuka tahansa ilmoittamalla asiasta koululle tai koulutoimistoon.

9. Kuljetuksen laatuun liittyvät kysymykset

Mahdolliset kyselyt ja reklamaatiot koskien koulukuljetuksia ja niiden laatua tulee osoittaa kirjallisesti koulutoimistoon, joka pyytää ao. liikennöitsijältä kirjallisen selvityksen. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomuksia, tulee asianosaisten ottaa yhteyttä suoraan poliisiin.

Lopen kunta / Sivistystoimiala
lopen.koulukuljetukset@loppi.fi